

houden. Bij aanhoudend zonnig weer (althans als de zon ook in de kas schijnt!) kan nog tamelijk ruim geneveld worden.

Vorbereidingen treffen voor de winter. De verwarming alléén in bedrijf stellen als het werkelijk nodig is.

Buitenstaande planten binnen halen vóór er vorst of nachtvorst te verwachten is. Potten en planten reinigen en ontdoen van ongedierte voor zij binnen geplaatst worden. Ramen van de kas en de platte bak zo schoon mogelijk houden, zodat het licht onbelemmerd kan binnen treden.

Hebben uw in de tuin staande planten ook zo te lijden gehad van hagel? In juli en augustus zijn er op diverse plaatsen van ons land, ongekend zware hagelbuien gevallen, die grote schade hebben aangericht. Op sommige plaatsen viel de hagel in de vorm van grote scherpe schilfers die als scheermessen door de bladeren van *Echeveria*, *Agave*, *Crassula* enz. heen sneden alsof die bladeren van boter waren!

Er zullen wel enkele jaren overheen gaan voor de schade aan deze planten "eruitgegroeid" is. Erg beschadigde bladeren, die gemakkelijk kunnen gaan rotten, met een scherp mes verwijderen.

De mooie nazomerse dagen in de tweede helft van augustus hebben er toch nog voor gezorgd dat vooral de struikmesems in de tuin nog tot rijke bloei gekomen zijn, al was het dan wat laat.

In de kas bloeide, ook al door hetzelfde mooie weer, *Frithia pulchra* uitbundig, evenals *Pleiospilos*-soorten en niet te vergeten vele cactussoorten als *Lobivia*, *Mammillaria*, *Turbinicarpus*, *Copiapoa* enz. enz.

Cactuszaden kunnen, als zij rijp zijn, geoogst worden; in november ook de niet-rijpe vlezig vruchten voorzichtig verwijderen. Zij kunnen gemakkelijk schimmelen en daardoor de plant aantasten.

De grondsoorten verzamelen die in het voorjaar nodig zijn voor het verpotten. Deze grond buiten in de open lucht bewaren. De structuur verbetert indien de grond 's winters bevriest.

Van de andere vetplanten zijn er nu vele nog volop aan de groei. Met mate water blijven geven. Oppassen voor te veel vocht. Lage temperatuur, weinig zon en hoge vochtigheid van grond en lucht, veroorzaken spoedig schimmel. De winterharde vetplanten die in de tuin blijven staan, ontdoen van eventuele onkruiden en erover heen groeiende planten. De grond rondom de planten wat losmaken. De planten nimmer afdekken met turfmo!m!

Pachyphytum 'Friede' van Keppel nov. cv.

J.C. VAN KEPPEL

Onder de fancynaam 'Friede' ontving ik in 1962 bovengenoemde plant van de Weense succulentenkweker Dipl. Ing. Gerhardt Maly. Over de herkomst zijn mij geen verdere bijzonderheden bekend, maar de kenmerken wijzen duidelijk in de richting van het geslacht *Pachyphytum*.

De plant heeft een regelmatig gevormde gedrongen rozet van blauw berijpte bladeren, die in vorm veel overeenkomen met die van *Pachyphytum oviferum*, maar minder dik zijn. De schutbladen van de bloemen zijn eveneens vrij groot en zijn dakpansgewijs in twee rijen geplaatst, zoals men dit ook vindt bij de tot de sectie *Pachyphytum* behorende planten zoals *P. bracteosum*, *P. oviferum* e.a. De bloemen vertonen meer overeenkomst met die van de sectie *Diotostemon*, zoals *P. hookeri*, *P. compactum* e.a., waarvan de kroonbladen langer zijn dan de kelkbladen. Aan de basis van de kroonbladen bevinden

Pachyphytum 'Friede', bloeiwijze vergroot

zich de twee kleine schubjes, die karakteristiek zijn voor het gehele geslacht *Pachyphytum*. Hoewel sommige X *Pachyveria*'s (dat zijn kruisingen tussen de geslachten *Pachyphytum* en *Echeveria*), deze schubjes ook hebben, wijst niets in de kenmerken van de cv 'Friede' erop dat dit een *Pachyveria* zou zijn.

Tot heden is het bij mijn kruisingsexperimenten nog niet gelukt de ouders van *Pachyphytum* 'Friede' definitief vast te stellen, maar naar mijn mening is een der ouders zeker *P. oviferum*, terwijl de andere ouder waarschijnlijk *P. hookeri* is. Hopelijk zal ik binnen niet al te lange tijd in staat zijn, hierover een meer exacte mededeling te doen. In elk geval is 'Friede' een waardevolle hybride, die vrij sterk is en gemakkelijker te kweken dan *P. oviferum*, al moet ik erkennen dat een goed gekweekte plant van *P. oviferum* in schoonheid niet is te evenaren.

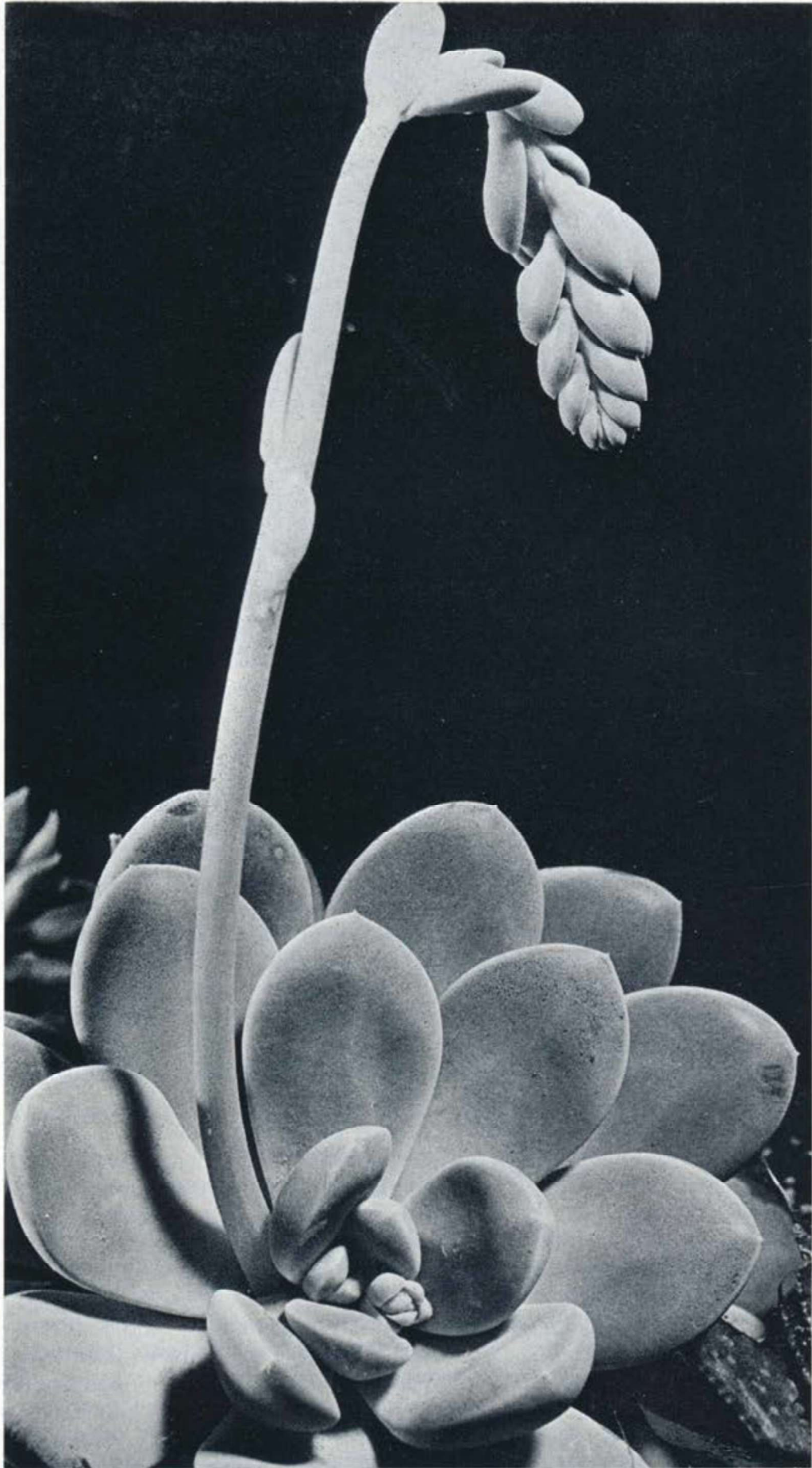
Korte beschrijving van *Pachyphytum* 'Friede' nov. cv.

P. oviferum x *P. sp.*? Winner en herkomst onbekend.

Type: Van Keppel no. 6274, ontvangen van Dipl. Ing. Gerhardt Maly, Wenen, Oostenrijk.

Plant stamloos of met zeer korte stam. Rozet regelmatig van vorm, gedrongen, ca. 10 cm in doorsnee. Bladeren spatelvormig, 3-5 cm lang, 1-2 cm breed, 0,5-1 cm dik. Kleur blauwgroen, enigszins berijpt, soms met twee, in het bovenste gedeelte van het bovenbladoppervlak bij elkaar komende, lichtere lijnen.

Bloemstengel ca. 20 cm lang, witachtig, iets berijpt; bloeiwijze een schicht, enkelvoudig, met ca. 11 bloemen; kroonbladen rose, naar de top geelachtig, aan de binnenzijde geel, 1 cm lang en breed; kelkbladen aanliggend, groen, soms iets rose berijpt, ongelijk van lengte, de langste duidelijk korter dan de kroon, waarvan de slippen naar buiten gebogen zijn; vruchtbeginsel geel,

later groenachtig; helmdraden geel; bloemsteeltjes 6 mm lang; schutbladen 6-10 mm lang, spoedig verdrogend en afvallend, onder de bloeiwijze slechts enkele (meestal twee) schutbladen.

De foto's zijn gemaakt van een vegetatieve nakomeling van de originele plant, door mij geschonken aan wijlen de heer P. K. Lenselink.

Jonkerlaan 14, Wassenaar.

Foto's: Lenselink.

Het fotograferen van planten

ARIE DE GRAAF

Het gehele jaar is geschikt voor het maken van foto's van uw planten, ook in nazomer, herfst en winter zijn er prachtige dia's en zwart/wit foto's te maken. Het behoeven niet altijd bloeiende planten te zijn, ook niet-bloeiende exemplaren zijn dikwijls geschikt om vereeuwigd te worden, zeker in zwart/wit.

Het maken van goede foto's hangt echt niet alleen af van een hoge prijs van de camera. Ook met eenvoudige apparatuur kunnen heel fraaie resultaten bereikt worden. Met een simpel toestelletje, 4x4, 6x6 of kleinbeeld, kunnen met behulp van voorzetlensjes dichtbij-opnamen gemaakt worden van goede kwaliteit. Wel gebiedt de eerlijkheid te zeggen, dat met een camera met verwisselbaar objectief en de bijbehorende tussenringen en balgapparaat, gemakkelijker gewerkt kan worden. Lichtmeting door de lens vergemakkelijkt de zaak nog meer.

Met een voorzetlens gaat het echter ook.

Nauwkeurig uitmeten van de afstand en precies meten van de belichtingstijd, in combinatie met de lensopening is dan wel noodzakelijk.

Voor praktisch ieder toestel zijn wel passende voorzetlensen te koop en uw handelaar kan precies vertellen wat de brandpuntsafstand is.

Zorg voor een rustige egale achtergrond, zodat de afgebeelde plant of deel ervan, goed tot zijn recht komt en de aandacht niet wordt afgeleid door een rommelige omgeving van het onderwerp.

Zo'n achtergrond kan bijvoorbeeld een vel etalagekarton zijn, dat een mat uiterlijk heeft. Als u dit karton toch aanschaft, koopt u dan meteen een vel zwart, een vel wit, een lichtgroen, een lichtblauw en een lichtgrijs. Zwart kaatst praktisch geen licht terug, wit zo ongeveer al het erop vallende licht en de lichtgekleurde soorten weerkaatsen circa de helft. In het laatste geval beïnvloedt de achtergrond nauwelijks het meetresultaat van het licht dat op het onderwerp valt. Bij toepassing van een witte dan wel van een zwarte achtergrond dient u de belichtingsmeter zeer dicht bij het te fotograferen onderwerp te houden, zodat u exact meet hoeveel licht er op de plant valt. Bij camera's met lichtmeting door de lens moet u er eveneens rekening mee houden dat de achtergrond een duchtig woordje kan meespreken bij het meten van het licht. Het gaat erom dat het eigenlijke onderwerp en niet de achtergrond onder de juiste belichting wordt gefotografeerd.

Is het niet mogelijk om de belichting goed te meten, zonder dat de achtergrond invloed uitoefent, richt dan uw belichtingsmeter op de binnenkant van uw hand, die u dan op de plaats van het onderwerp of vlak daarvoor houdt.

Om de gehele plant of een groot deel ervan scherp afgebeeld te krijgen is het noodzakelijk dat met een zo klein mogelijke lensopening gefotografeerd wordt. Dat wil dus zeggen met het hoogste diafragma-nummer, met een daarbij behorende, dikwijls lange, belichtingstijd. Hierdoor bereikt u dat over een

Zie verder blz. 200.